

MEANDER 1-4/2008

FRANCA PERUSINO
(Urbino)

AUGURI DA URBINO

Nella seconda metà degli anni sessanta, in un momento abbastanza problematico per gli studi classici in Polonia, Anna Maria Komornicka venne in Italia e si trattenne per un mese ad Urbino, su invito di Bruno Gentili, direttore dell'Istituto di Filologia Classica nella Facoltà di Lettere dell'Università, per trascorrervi un periodo di studio e di ricerca. Ricordo la sua gioia per potersi dedicare a tempo pieno agli studi e in particolare al suo argomento prediletto, che in quel tempo erano le commedie di Aristofane, sul quale aveva da poco pubblicato un volume importante, punto di riferimento per gli studiosi della commedia greca, *Métaphores, personnifications et comparaisons dans l'œuvre d'Aristophane* (Ossolineum, Wrocław 1964). Non solo, ma le conversazioni e gli scambi di idee con Bruno Gentili, che in quel tempo si interessava a Pindaro in vista dell'edizione con traduzione e commento delle odi¹, la stimolarono a dedicarsi anche ai problemi della lirica corale: ne scaturì anni dopo uno studio dal titolo *Étude sur Pindare et la lyrique archaïque grecque. Termes désignant le vrai et le faux* (Uniwersytet Łódzki, Łódź 1979, in polacco). Al primo soggiorno italiano e urbinato altri ne seguirono, e di ognuno di essi è rimasta traccia in libri e riviste: penso soprattutto agli articoli sulla parodia e sul linguaggio erotico di Aristofane pubblicati nei "Quaderni Urbinati di Cultura Classica" negli anni 1967 e 1981. Grazie all'interessamento di Anna Maria Komornicka i rapporti culturali fra la Polonia e Urbino si sono mantenuti vivi e costanti nel tempo, anche per merito dello scambio instaurato fra la rivista "Meander" e i "Quaderni Urbinati", che Anna seguiva personalmente con grande cura e attenzione, per modo che nessun numero delle due riviste mancasse nelle rispettive biblioteche.

Nella felice occasione del suo novantesimo compleanno gli amici di Urbino si uniscono a me per inviare gli auguri più affettuosi e sinceri alla studiosa e all'amica.

¹ B. Gentili, *Lirica corale greca (Pindaro, Bacchilide, Simonide)*, Guanda, Parma 1965. Si veda anche l'edizione con traduzione e commento delle *Pitiche* di Pindaro (quarta edizione, Mondadori – Fondazione L. Valla, Milano 2006) alla quale si aggiungerà tra breve l'edizione delle *Olimpiche*, in corso di stampa.

ŻYCZENIA Z URBINO

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych, w trudnym dla polskiej filologii klasycznej momencie, Anna Maria Komornicka przybyła do Włoch na zaproszenie Bruna Gentilego, dyrektora Instytutu Filologii Klasycznej uniwersyteckiego Wydziału Literatury, i pozostała przez miesiąc w Urbino, by prowadzić tu studia i badania. Pamiętam, jak bardzo się cieszyła z tego, że może oddać się bez reszty pracy badawczej, a w szczególności studiom nad jej ulubionym tematem, którym w tamtym czasie były komedie Arystofanesa, będące przedmiotem jej wydanej nieco wcześniej rozprawy pt. *Métaphores, personnifications et comparaisons dans l'œuvre d'Aristophane* (Ossolineum, Wrocław 1964) – ważnego punktu odniesienia dla badaczy komedii greckiej. Wymiana poglądów i rozmowy z Brunem Gentilim, który wtedy pracował nad komentowaną edycją i przekładem ód Pindara, sprawiły, że poświęciła uwagę także problemom liryki chóralnej. Stąd po latach powstało studium w języku polskim pt. *Studia nad Pindarem i archaiczną liryką grecką. W kręgu pojęć prawdy i fałszu* (Uniwersytet Łódzki, Łódź 1979). Po pierwszym pobycie we Włoszech i w Urbino nastąpiły kolejne, a każdy z nich pozostawił ślad w publikacjach: myślę przede wszystkim o artykułach na temat parodii i języka erotycznego Arystofanesa publikowanych w „Quaderni Urbinati di Cultura Classica” w latach 1967 i 1981. Zaangażowanie Anny Marii Komornickiej sprawiło, że żywe związki kulturowe między Polską i Urbino były podtrzymywane przez długi czas, szczególnie dzięki wymianie między czasopismami „Meander” i „Quaderni Urbinati”, której Anna pilnowała osobiście z wielką troską i uwagą, tak że nigdy nie zabrakło żadnego numeru „Meandra” w Urbino, a „Quaderni” w Warszawie.

Z tak doniosłej okazji dziewięćdziesięciolecia, przyjaciele z Urbino wraz ze mną przesyłają najserdeczniejsze życzenia uczonej i przyjaciółce.

Przełożyła Anna Górska

ARGUMENTUM

Francisca Perusino, profestrix Urbinas, recordatur tempus, cum Anna Maria Komornicka in Studiorum Universitate Publica Urbinatensi moraretur, cum Brunone Gentili saepe colloquens. Polonae feminae doctae nonagenariae Urbinates amici omnia felicissima optant.